

Nalunaarutiliorsinnaatitaaneq pillugu Inatsisartut aalajangiisinnaassuseqarnerannik nassuiaat

Nalunaarutilianik allanngortitseqqullugit Naalakkersuisut Inatsisartunit peqqunneqarsinnaanerannik apequtip inatsisitigut naliliivigineqarnissaa Inatsisartut Siulittaasoqarfiata ulloq 25. aprili 2007-imi ataatsimiinnermini qinnutigaa.

Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaannik atuutilersitsinissamik, allannguinnissamik atorunnaarsitsinissamilluunniit Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut imminut piginnaatittutut isiginerat pillugu ukiorpasuarni periuserineqarsimasoq taamaalilluni nalorninartunngortinneqarsimavoq. Taamatut periuseqarnermut assersuutialunnguit Inatsisartut Siulittaasoqarfiata ulloq 25. aprili 2007-imi tusagassiuutitigut nalunaarutaani taaneqarput, taannalu allakkiamut matumunnga **Ilanngussaq 1-iuvoq.**

1) Inatsisitigut tunngavik.

Inatsisartut Naalakkersuisullu akornanni suliassanik agguataarinnermik apequt, tassungalu ilanngullugu inatsisiliortutut atuutsitsisutullu pissaanerup immikkoorsinneqarnera, Kalaallit Nunaannut tunngatillugu Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaatigut nr. 11, 20. oktobari 1988-meersukkut (kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqartukkut) annertunerusutigut maleruagassiorneqarsimavoq.

Kalaallit Nunaanni Hjemmestyre pillugu inatsimmut kiisalu Danmarkip naalagaaffiata inatsisaanut tunngaviusunut, inatsisitigut ileqqunik pingaarutimikkut qaffasinnerusunik kiisalu Namminersornerullutik Oqartussat nammineq inatsisiliaanut tunngatillugu naammaqutsiussatut aalajangersagaasinnaasunik imaqartoq, peqatigitillugu inatsisip taassuma aalajangersagartai isumasiorneqassapput. Taakkua saniatigut inatsisitigut najoqqutassarsiorfiit allat, soorlu Inatsisartut Suleriaasiat, ilaapput.

Danskit naalakkersuisuisa Folketingillu akornanni pissuseqarfigeqatigiinnermut inatsisini tunngaviusuni aalajangersakkat pisuni arlalinni Inatsisartut Naalakkersuisullu akornanni pissuseqarfigeqatigiinnermut imaaliinnarlugit atorneqarsinnaannginnerat inatsisiliornermi tunngavinnik naliliinnermi ilaatinneqartariaqarpoq. Inatsisini tunngaviusuni aalajangersakkat arlallit Namminersornerullutik Oqartussat ingerlataasa akornanni pissuseqarfigeqatigiinnermut toqqaannartumik atuupput, soorlu inatsisini tunngaviusuni § 3-mi pissaanerup pingasunut agguataarneqarsimanerannik tunngavik.

Aalajangersakkat allat atorneqarsinnaannginnerat erseqqippoq, assersuutigalugu ministerit akisussaataitanerannut suliassat Naalagaaffiup Eqqartuussivianit eqqartuussissutigineqarnerannut maleruagassat, tak. inatsisini tunngaviusuni § 16. Taamaalilluni pisuni arlaqartuni Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussanut tunngatillugu inatsisini tunngaviusuni aalajangersakkap sunniuteqarsinnaassusia annertussusia aalajangersimasumut tunngatillugu nassuiarneqartariaqarpoq. Aamma taamaappoq inatsisiliornermi tunngaviit inatsisini tunngaviusuni aalajangersakkanut atasut eqqarsaatigalugit.

2) Innuttaasunut pituttuisunik inatsisitigut maleruagassiorsinnaatitaaneq ataatsimut isigalugu.

Erseqqinnerusumik killilikkami nalunaarutiliornikkut inatsisiliorneq naapertorlugu Naalakkersuisut pituttuisuusunik inatsisitigut maleruagassiorsinnaatitaapput pissutsillu naapertorlugit aamma pisussaataasinnaallutik. Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutiliaat tamarmik Inatsisartut inatsisaatigut Inatsisartulluunniit peqqussutaatigut aalajangersimasumik piginnaatitaaneq naapertorlugu Naalakkersuisunit atuutilersinneqartarput.

Maleruagassiorneq Inatsisartut inatsisaat Inatsisartulluunniit peqqussutaat imaluunniit nalunaarutiliorneq atorlugu pissanersoq inatsisiliortup naliliineratigut pissaaq. Maleruagassiorlutut oqartussaaneq Naalakkersuisunut suliassanngortinneqarsimappat, taamatut suliassanik agguataarineq pituttuisuusutut isigineqassaaq, taamaalilluni Naalakkersuisut kisimik maleruagassiorsinnaatitaassallutik. Naalakkersuisunullu piginnaatitsineq inatsisiliortup qanoq ilisukkulluunniit utertissinnaavaa, taassumali allatut maleruagassiorneqarnissaa toqqarsinnaallugu.

3) Naalakkersuisut maleruagassior-tussaataitaanermikk atuisinnaaner- at pillugu Inatsisartut aalajangiis-innaatitaaner- at.

Pisortat susassaarfii tamaasa eqqarsaatigalugit Inatsisartut nalinginnaasumik malinnaasussaataitaallutillu aalajangiis-innaatitaapput, tassunga ilanngullugu Naalakkersuisut ingerlatsinerat. Taamatut aalajangiis-innaatitaaneq Inatsisartut Suleriaasianni ilaatigut imatut maleruagassiunneqarpoq:

§ 32. Inatsisartuni ilaasortap, partiip Naalakkersuisulluunniit inatsisiliornissamik imaluunniit inatsimmik pioreersumik allanngortitsinissamik atorunnaarsitsinissamillunniit siunnersuutaat Inatsisartuni aalajangiiffisassatut siunnersuutigalugit saqqummiunneqartassapput. Siunnersuut tunngavilersugaassaaq, aalajangiiffisassatut ilusilerlugu oqaasertaligaassalluni taaguusigaassallunilu.

Imm.2 (...)

Imm. 3. Siunnersuutit tunngaviusumik isigisariallit allat, Inatsisartunit aalajangiiffisallugit pingaarutillit.

Imm. 4. (...)

Imm. 5. Imm. 1-imi taaneqartut Inatsisartuni aalajangiiffisassatut siunnersuut Inatsisartunit akuersissutigineqarpat Inatsisartut inatsisissaattut Inatsisartulluunniit peqqussutissaattut siunnersuuterpiatut saqqummiunneqarnermigut imaluunniit nalunaarutinngorlugu atortuulersinneqarnermigut piaartumik atortuulersinniarnissaa Naalakkersuisut pisussaaffigissavaat.

(...)

Taamaalilluni Inatsisartut aalajangiiffisassaattut siunnersuutit inatsisiliap akuersissutigineqarneranut, allanngortinneqarneranut atorunnaarsinneqarneranulluunniit attuumassuteqarsinnaaner- at Inatsisartut Suleriaasianni § 32, imm. 1-imi erseqqissumik naatsorsuutigineqarpoq. Inatsisinut, peqqussutinut aqutsinikkullu inatsisitigut maleruagassan- ut (nalunaarutit allallu) tunngasutut isigalugu taaguut inatsisiliorneq nalinginnaasumik siamasissumillu paasineqartarpoq. Tamannattaq § 32, imm. 5-imi allassimavoq, tassanilu Inatsisartuni aalajangerneq naapertorlugu nalunaarutiliorsinnaaneq erseqqissumik pineqarluni.

Taamaalilluni nutaamik inatsisiliorneq pillugu Inatsisartut aalajangiisinnaatitaanerannut killiliissutaasinnaasut aatsaat atuutsinneqarsinnaapput inatsisiliornermi ileqquni qaffasinnerusumik inissisimasuni imaluunniit inatsisiliornermi tunngavittut akuerisaasuni tamanna inatsiseqarnikkut erseqqissumik tunngaveqartoq uppersarsarneqarsinnaappat. Inatsisiliornermi, eqqartuussisutut atuutsisutullu pissaanernut pissaanerup pingasunngorlugu agguataarneqarsimaneranut tunngavik, tak. inatsisini tunngaviusuni § 3, Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaannut atuuttumut aamma tunngaviusut, tassunga atatillugu immikkut pingaaruteqarput.

Naalakkersuisut Inatsisartunut sanilliullutik eqqartuussiviit arlaannaannulluunniit attuumassuteqartuunnginnerisa assinganik qulakkeeriffigineqarsimannginnerat pissaanerup agguataarneranik tunngavimmut tunngatillugu oqaatigineqassaaq. Akerlianilli assigiinngitsuni amerlanerpaani Naalakkersuisut Inatsisartunik tunuliaquteqartariaqartutut isigineqartariaqarput, Inatsisartummi Naalakkersuisut siulittaasuannik aammalu Naalakkersuisunut ilaasortat sinnerinik qinersisarmata, taakkulu Inatsisartunit tatigineqarunnaassagaluarpata Naalakkersuisunut ilaasortanik ataasiakkaanik Naalakkersuisunillu ataatsimoortunik soraarsitsisinnaanerat qulakkiigaammat.

Pisoqarsinnaasarporli Naalakkersuisut sulinerat pillugu Inatsisartut aalajangiisinnaatitaanerannik immikkut killiliisuusunik.

Pisuni arlalinni aalajangiinissap naalakkersuisutut pissaaneqartunit kisimi isumagineqartussaataitanera inatsisiliornermi tunngavigineqartutigit akuerisaavoq. Pisuni taamaattuni naalakkersuisutut pissaaneqartut salliutitaasussaanerat oqaatigineqartarpoq. Danskit inatsisiliornermut tunngavigisaannit tamatumunnga assersuutitut taaneqarsinnaavoq nunanut allanut naalakkersuinikkut tunngasuni naalakkersuisut kisimik pisinnaatitaanerat, nunanut allanut naalakkersuinikkut tunngasuni salliutitaanermik taaneqartartoq, tak. inatsisini tunngaviusuni § 19, imm. 1. Aamma Namminersornerullutik Oqartussat susassaqarfiini salliutitaanissatut assersuunneqarsinnaasunik peqarpoq, soorlu assersuutigalugu Inatsisartut inatsisaannik Inatsisartulluunniit peqqussutaannik akuersissutigisap atuutilersinneqarnissaanik kinguartitsisinnaatitaaneq, tak. Kalaallit Nunaanni Hjemmestyre pillugu inatsimmi § 6, imm. 2.

Inatsisiliornermi inatsisiliornermut tunngavik naapertorlugu naalakkersuisut salliutitaanerannut tunngasumik aalajangiisimappata aalajangigaq taamaattoq naalakkersuisutut pissaaneqartunut inatsisitigit pituttuisuussaangitsoq inatsisit pillugit allatani isumaqatigiissutigineqarpoq. Taamaakkaluartoq naalakkersuisut taamatut aalajangerneq qaangiataaginnarpasuk naalakkersuinikkut akisussaatsiumallutik inatsisiliornermi toqqaasinnaapput. Naalakkersuisutut pissaaneqartut nalunaarutiliornissamut nalinginnaasumik pisinnaatitaanerat pisussaataasinnaanerallu salliutitaanissatut naalakkersuisunut kisimi tunngatitaanngilaq. Inatsisit tunngaviusut, Kalaallit Nunaanni Hjemmestyre pillugu inatsit imaluunniit Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaat taamaalillutik aalajangersakkanik Inatsisartut aalajangiisinnaatitaanerminnik atuinerannut akornutaasinnaasutut paasineqarsinnaasumik imaqaanngillat, aalajangerneq pissutsinut, Inatsisartut Naalakkersuisunut erseqqinnerusumik maleruagassanngortitaannut tunngagaluarpalluunniit.

Aamma Folketingi aalajangiiffigisassatut siunnersuutinik, nalunaarutitut ittuni aalajangersakkanik allanngortitsinissamik siunertaqartunik tamatumunnga naapertuuttumik ilanngussinissaminut akornutissaqartutut isigisimanngilaq, tak. assersuutigalugu B177/2000-1 (nammineq pisuulluni suliffissaaleqineq pillugu aalajangersakkat allanngortinneqarnissaannik Folketingip aalajangiiffigisassaattut siunnersuut) nalunaarummik nr. 1073-imik, 21. decembari 1998-imeersumik

allanngortitsinissamik erseqqivissumik siunertalik.

Taamaalilluni inatsisiliornermi tunngavittut oqaatigineqartut pillugit isumaliutersuutitigut Inatsisartut Suleriaasianni maannakkut oqaasertaliineq taparserneqarpoq, taamaaliornikkut inatsisitigut maleruagassat suussusiisa akornanni immikkoorsitsinngikkaluarluni inatsimmik attuuttumik allanngortitsinissaq siunertaralugu Inatsisartut aalajangiisinnaallutik.

Aammattaaq Inatsisartut aalajangernerat Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaannut taaguusikkamut erseqqissumik attuumassuteqarnerisooq imaluunniit nalunaarutip akuersissutigineqarnissaanik, atorunnaarsinneqarnissaanik allanngortinneqarnissaanilluunniit toqqaannanngikkaluamik pisariaqalersitsineq pineqarnerisooq aamma immikkut isiginiarneqarneq ajorput. Inatsisartut nalunaarutinut tunngatillugu toqqaannartumik toqqaannanngikkaluamilluunniit aalajangiinerisa immikkut isiginiarnissaat aammattaaq siunertaqarnaviarunangilaq, Inatsisartummi nalunaarummik akuersissutiginneqqusinissaat, atorunnaarsitseqqusinissaat allanngortitseqqusinissaalluunniit toqqaannanngikkaluamik oqaasertaliinernik atuinikkut ajornartussaangimmat.

Tamatuma saniatigut Naalakkersuisut arlaannut tunngasumik erseqqinnerusumik maleruagassioqqullugit siamasinnerusumik piginnaatitsissuteqarfigineqarnissaanik maannamut periusersaminnik Inatsisartut atuiinnarumanissaat ilimanangilaq, pineqartumut tunngasup Inatsisartunit oqaluuserineqarnissaanut aalajangiiffiginissaanullu taamatut ilusilimmik piginnaatitsineq killiliisuussappat.

Inatsisartut Allattoqarfiata inatsisissanik nalilersuisarfia